

Vergaderjaar 2021–2022

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2472

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 maart 2022

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Algemene Zaken van 22 maart 2022.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 22 MAART 2022

Op dinsdag 22 maart 2022 vindt in Brussel een Raad Algemene Zaken (RAZ) plaats. Op de agenda¹ van de Raad staan de volgende onderwerpen: de herziening van het regelement over het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen, de voorbereiding van de Europese Raad van 24 en 25 maart 2022, het Europees Semester en de Conferentie over de Toekomst van Europa. De Minister van Buitenlandse Zaken is voornemens deel te nemen aan deze Raad. De inzet ten aanzien van het eerste agendapunt komt u mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties toe.

Herziening van de verordening betreffende het statuut en financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen

Het voorstel voor herziening van de verordening van het statuut is onderdeel van het wetgevingspakket «versterking van democratie en integriteit van verkiezingen». Het Franse voorzitterschap zal tijdens de Raad Algemene Zaken de Raadspositie op dit voorstel willen vastleggen. Door de ambitieuze planning van het Franse voorzitterschap en de grote mate van overeenstemming tussen de lidstaten heeft de Raad relatief snel een positie in kunnen nemen.

De meeste lidstaten, waaronder Nederland, achtten het voorstel onwenselijk om financiële contributies aan Europese politieke partijen en stichtingen mogelijk te maken vanuit niet-EU-landen die wel lid zijn van de Raad van Europa². Dit voorstel is uit de Raadspositie gehaald. Verder konden de meeste lidstaten, waaronder Nederland, zich vinden in de aanvullende transparantieplichtingen rondom de genderverhouding van onder meer de kandidaten voor het Europees Parlement. Dat gold eveneens voor de verplichting voor nationale politieke partijen om het logo van de Europese politieke partij waartoe zij behoren duidelijk zichtbaar te plaatsen bovenaan de website. Punt van discussie was het onderdeel dat financiering van campagnes door Europese politieke partijen en stichtingen mogelijk maakt bij nationale referenda, wanneer het onderwerp van een referendum raakt aan de EU-verdragen. Dit voorstel is uit het Raadsmandaat gehaald, waar Nederland mee akkoord kon gaan. Verder heeft Nederland verduidelijkende vragen gesteld over de reikwijdte van de bevoegdheden van de Autoriteit, die moet toezien op de naleving. Naar aanleiding daarvan is in de overwegingen bij de verordening bevestigd dat de reikwijdte van controle en/of sancties door de Autoriteit zich beperkt tot Europese politieke partijen en stichtingen. De Raadspositie zoals die nu voorligt in de Raad Algemene Zaken is in lijn met de Nederlandse positie zoals vastgelegd in het BNC-fiche.³ Nederland kan hier dus mee instemmen. Alleen de Raadspositie ten opzichte van de artikelen die verband houden met de verordening over transparantie en gerichte politieke reclame is nog niet bepaald, omdat de onderhandelingen hierover nog gaande zijn. Om die reden gaat het hier om een (gedeeltelijke) algemene oriëntatie (General Approach) van de Raad. Na behandeling in de Raad Algemene Zaken zal de Raadspositie openbaar

¹ Delegates Portal nummer: CM 02070/22

² De 47 Raad van Europa-landen zijn: Albanië, Andorra, Armenië, Azerbeidzjan, België, Bosnië & Herzegovina, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Georgië, Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Moldavië, Monaco, Montenegro, Nederland, Noord-Macedonië, Noorwegen, Oekraïne, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Rusland (geschorst), San Marino, Servië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Turkije, Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland.

³ Kamerstuk 22 112, nr. 3263

gemaakt worden. Het Europees Parlement heeft vooralsnog geen positie ingenomen op dit voorstel.

Het wetgevingspakket «versterking van democratie en integriteit van verkiezingen» bestaat verder nog uit twee andere voorstellen. De onderhandelingen over het voorstel voor een verordening over transparantie en gerichte politieke reclame zijn nog gaande. De onderhandelingen over het voorstel van de twee richtlijnen die het kiesrecht actualiseren van «mobiele EU-burgers» bij gemeenteraadsverkiezingen en bij verkiezingen van het Europees Parlement zijn nog niet gestart. De BNC-fiches voor deze voorstellen zijn reeds gedeeld met de Kamer.⁴

Vorbereiding van de Europese Raad van 24 en 25 maart 2022: conceptconclusies

De RAZ zal de conceptconclusies bespreken van de Europese Raad (ER) van 24 en 25 maart aanstaande. Op de agenda van deze ER staan naar verwachting de onderwerpen COVID-19-coördinatie, het Europees semester, veiligheid en defensie, energie en actuele ontwikkelingen op buitenlandpolitiek gebied.

COVID-19-coördinatie

Tijdens de bespreking van COVID-19-coördinatie zal de Europese Raad naar verwachting ingaan op de stand van zaken van de pandemie, coördinatie van maatregelen en internationale solidariteit. Het kabinet acht het in dit kader van belang om (reis)maatregelen ter bestrijding van het virus zoveel mogelijk te blijven coördineren in Europees verband om een lappendeken aan nationale maatregelen te voorkomen.

Veiligheid en defensie

De Europese Raad zal het Strategisch Kompas, dat op 21 maart 2022 tijdens een gezamenlijke Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) met de Ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie zal worden aangenomen, bekrachtigen. Dit vormt het sluitstuk van de onderhandelingen over de tekst, die sinds november 2021 zijn gevoerd.

Energie

Naar verwachting zal de Europese Raad vanwege de oorlog in Oekraïne spreken over de energie-afhankelijkheid van Rusland en over de hoge energieprijzen. Voor het kabinet is het glashelder dat de afhankelijkheid van Russische energieleveranties snel moet worden afgebouwd door verdere diversificatie van energieleveranciers en de energietransitie (inclusief energie-efficiëntie). Snelle en ambitieuze afronding van de onderhandelingen over het *Fit-for-55*-pakket draagt bij aan verminderde importafhankelijkheid en aan grotere energiezekerheid. Op 8 maart jl. publiceerde de Europese Commissie de mededeling *REPower EU*⁵ over maatregelen om de energieafhankelijkheid van Rusland te verminderen. Hierin wordt eveneens ingegaan op de hoge energieprijzen. Een appreciatie van de mededeling zal uw Kamer toekomen.

Actuele ontwikkelingen op buitenlandpolitiek gebied: Oekraïne

In voorbereiding op de Europese Raad zal tijdens deze Raad Algemene Zaken ook worden stilgestaan bij de oorlog in Oekraïne. De Nederlandse

⁴ Kamerstuk 22 112, nr. 3263

⁵ RePowerEU: Joint European action for more affordable, secure and sustainable energy (europa.eu)

inzet blijft ongewijzigd en richt zich enerzijds op zo stevig mogelijke maatregelen tegen Rusland en anderzijds zoveel mogelijk steun aan Oekraïne en de regio.

Europees Semester 2022

In de RAZ wordt gesproken over een verslag van het Voorzitterschap. Dit verslag geeft een weergave van de bijdragen uit verschillende Raadsformaties aan het Europees Semester 2022. Daarnaast geeft het Franse Voorzitterschap een presentatie over een geactualiseerde routekaart voor het Europees Semester 2022⁶. Deze routekaart zet de bespreking van het Europees Semester in de relevante vakraden uiteen. Zoals bekend is gemaakt in de kabinetsreactie op het herfstpakket van het Europees Semester⁷, verwelkomt het kabinet de integratie van onderdelen van het Semester en de faciliteit voor herstel en veerkracht (RRF) om dubbele administratieve lasten te voorkomen. Ook verwelkomt het kabinet de terugkeer van de landenrapporten en volledige landspecifieke aanbevelingen in het Semester. Ten slotte zal de RAZ de aanbevelingen over de eurozone uit de Eurogroep en Ecofinraad doorgeleiden naar de komende Europese Raad ter bekrachtiging.

Conferentie over de Toekomst van Europa

Het Frans voorzitterschap zal de leden van de Raad informeren over de laatste ontwikkelingen rondom de Conferentie over de Toekomst van Europa. Dit betreft met name de wijze waarop de aanbevelingen vanuit de nationale en Europese burgerpanels worden verwerkt richting eindaanbevelingen en conclusies van de plenaire, voorzien voor 9 mei 2022. Verder wordt ingegaan op de planning van de overige plenaire vergaderingen. Een extra plenaire vergadering is voorzien voor 29–30 april aanstaande. Deze zal worden gebruikt om de voorgestelde eindaanbevelingen en conclusies ter instemming voor te leggen aan de deelnemende burgers. Daarnaast zal in de RAZ mogelijk worden gesproken over de interne coördinatie in de Raad in de aanloop naar de conclusies van de plenaire vergadering en daarna, en het moment en de wijze waarop de Raad positie in zal nemen.

Het kabinet blijft van mening dat het eindverslag een weergave moet zijn van wat burgers hebben ingebracht. De totstandkoming van de eindaanbevelingen van de Conferentie dient op een objectieve, zorgvuldige en transparante wijze te gebeuren, onder meer om er voor te zorgen dat burgers kunnen nagaan wat er met hun inbreng is gebeurd. Vanuit het oogpunt van het centraal stellen van burgers kan het kabinet zich vinden in het voorstel dat de conclusies ter instemming worden voorgelegd aan de deelnemende burgers in een extra plenaire vergadering. In lijn met de gemeenschappelijke verklaring van de Conferentie⁸ is het daarna aan de EU-instellingen, waaronder ook de Raad, om te bekijken hoe hier effectief opvolging aan te geven binnen de eigen bevoegdheid en in lijn met de Verdragen.

Mogelijk zal het Franse voorzitterschap de leden van de RAZ vragen te reflecteren op de inhoudelijke aanbevelingen die volgen uit de Europese en nationale burgerpanels. Het is op moment van schrijven nog onbekend of en hoe het Voorzitterschap voornemens is de discussie in de Raad vorm te geven. Inmiddels heeft het vierde en daarmee laatste

⁶ Delegates Portal nummer: ST 13452 2021 REV 1

⁷ Kamerstuk 21 501–20, nr. 1758

⁸ Zie de gezamenlijke verklaring op het digitale platform van de Conferentie: <https://futureu.europa.eu/pages/about>

EU-burgerpanel⁹ op 25–27 februari 2022 in Dublin, Ierland plaatsgevonden, en zijn de aanbevelingen daarvan bekend. Deze liggen voor ter bespreking in de plenaire vergadering van 11–12 maart. Daarnaast zijn er ook aanbevelingen vanuit het Duitse nationale burgerpanel¹⁰ gepubliceerd, die daarmee naast de Nederlandse, Belgisch, Franse en Litouwse nationale burgerpanels direct ter bespreking worden ingebracht in de plenaire vergadering. Inhoudelijk zal Nederland in de Raad de uitkomsten van de eigen nationale burgerdialogen *Kijk op Europa* en de notitie van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) over wat Nederlanders verwachten van de EU¹¹ blijven overbrengen.

In lijn met de informatie-afspraken¹² informeert het kabinet uw Kamer over de inzet in de komende plenaire vergaderingen. Allereerst vindt op 11–12 maart de tweede en laatste thematische plenaire vergadering plaats in Straatsburg, gericht op de bespreking van de volgende vijf thema's: *EU in de Wereld; migratie; sterkere economie, sociale rechtvaardigheid en werkgelegenheid; onderwijs, jeugd, cultuur en sport; en, digitale transformatie*. Uw Kamer is middels de geannoteerde agenda van de informele Raad Algemene Zaken van 3–4 maart jongstleden¹³ hierover geïnformeerd. Vervolgens vinden op 25–26 maart en 8–9 april aanstaande twee plenaire vergaderingen plaats, waarin de plenaire toewerkt naar eindaanbevelingen op basis van de aanbevelingen vanuit de Europese en nationale burgerpanels. In de plenaire van 29–30 april aanstaande zullen de deelnemers worden gevraagd in te stemmen met de eindaanbevelingen. Vervolgens zal de Raad van Bestuur op basis daarvan het eindverslag van de Conferentie opstellen. Zoals aangegeven is de inzet van het kabinet dat de conclusies van de plenaire de inbreng van burgers reflecteren, en dat dit proces objectief, zorgvuldig en transparant gebeurt. Daarbij gaat de aandacht van het kabinet er naar uit dat de uitkomsten van de Nederlandse burgerdialogen *Kijk op Europa* hierin worden meegenomen.

Follow-up evenement over EU-transparantie

Zoals aangekondigd in de Geannoteerde Agenda voor de RAZ van 22 februari¹⁴ heeft Nederland, samen met Duitsland en Denemarken, een *follow-up* evenement over EU-transparantie georganiseerd met burgers en stakeholders die betrokken zijn bij de Conferentie. Dit online evenement vond plaats op 9 maart.¹⁵ Middels het verslag van de Raad Algemene Zaken van 22 maart ontvangt uw Kamer een terugkoppeling van deze bijeenkomst.

⁹ Dit EU-burgerpanel bespreekt de thema's sterkere economie, sociale rechtvaardigheid en werkgelegenheid; onderwijs, jeugd, cultuur en sport; en digitale transformatie. Zie voor meer informatie het digitale platform van de Conferentie: <https://futureu.europa.eu/assemblies/citizens-panels/f/298/> <https://futureu.europa.eu/assemblies/citizens-panels/f/298/>

¹⁰ Zie de uitkomsten van het Duitse nationale burgerpanel op het digitale platform van de Conferentie: <https://futureu.europa.eu/pages/germany>

¹¹ Kamerstuk 35 633 nrs. 34, 35 en 36. Zie ook www.KijkopEuropa.nl

¹² Kamerstuk 35 663, nr. 3

¹³ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2460

¹⁴ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2459

¹⁵ Voor meer informatie over het event zie link: <https://futureu.europa.eu/processes/Democracy/f/5/meetings/136392>